

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΜΑΝΤΗΣ

Κεφάλαιο 4, Παράγραφος 18- 23

1.α. Ποιοι είναι οι δεσμοί που δένουν τους Αθηναίους μεταξύ τους, σύμφωνα με όσα είπε ο Κλεόκριτος;

β. Πώς χαρακτήρισε τους τριάκοντα;

γ. Ποια ήταν η αντίδραση των ηγετών των αντιπάλων;

1.α. Ο Κλεόκριτος στον σύντομο λόγο του κάνει έκκληση στους οπαδούς των ολιγαρχικών να αναλογιστούν τι είδους δεσμοί τους ενώνουν με τους σημερινούς εχθρούς τους, τους δημοκρατικούς της «Φυλής»: δεσμοί μεταξύ ανθρώπων μιας πολιτισμένης κοινωνίας, μεταξύ πολιτών ενός ειρηνικού-δημοκρατικού κράτους. Η συμμετοχή σε θρησκευτικές

εκδηλώσεις και τελετές, στην κοινωνική, σχολική και στρατιωτική ζωή· στους αγώνες για την προστασία της πατρίδας και επίσης η συγγένεια μεταξύ πολλών από τους αντιπάλους εξ αίματος ή εξ αγχιστείας, η συντροφικότητα σε συλλόγους ή λέσχες, όλοι αυτοί οι δεσμοί, πρέπει να οδηγήσουν τους ολιγαρχικούς να εγκαταλείψουν τους τριάκοντα από σεβασμό σε θεούς και ανθρώπους.

1.β. Ο Κλεόκριτος χαρακτήρισε τους τριάκοντα «ανοσιότατους», ως ανθρώπους, δηλαδή, που δεν έχουν κανένα ηθικό φραγμό και, συνάμα, ασεβούν απέναντι στους θεούς. Πρόκειται για έναν απολύτως δικαιολογημένο χαρακτηρισμό, αν ληφθεί υπόψη αφενός ο αριθμός των πολιτών που δολοφόνησαν προκειμένου να εξυπηρετήσουν τα

δικά τους συμφέροντα κι αφετέρου το γεγονός ότι οδήγησαν την πόλη σ' έναν καταστροφικό εμφύλιο πόλεμο. Είναι, άλλωστε, εμφανές πως η επιθυμία των τριάκοντα για εξουσία είναι τέτοια, ώστε δεν διστάζουν να παραβούν κάθε νόμο ή ηθικό κανόνα, αντιμετωπίζοντας τους συνανθρώπους τους με πρωτοφανή απανθρωπιά.

1.γ. Οι ηγέτες των αντιπάλων τη στιγμή που ακούν την ομιλία του Κλεόκριτου επιλέγουν να απομακρύνουν τους στρατιώτες τους και να τους οδηγήσουν στην πόλη, προκειμένου να μην επηρεαστούν από τη δίκαιη αγανάκτηση των λόγων του, αλλά και από τη σαφή ανάδειξη της ευθύνης των τριάκοντα για τη δεινή κατάσταση των Αθηναίων. Ακολούθως, ωστόσο, έγινε εμφανές πως η ομιλία του Κλεόκριτου στάθηκε

ικανή να προκαλέσει διχόνοια στους
ολιγαρχικούς, εφόσον εκείνοι που δεν
είχαν διαπράξει σοβαρά αδικήματα,
θεωρούσαν πως ήταν καιρός να
απαλλαγούν από την επιζήμια
παρουσία των τριάκοντα, ενώ,
αντιθέτως, όσοι είχαν διαπράξει
βιαιότητες φοβόντουσαν πως, αν
ενδώσουν στο κάλεσμα των
δημοκρατικών και αποδιώξουν τους
τριάκοντα, θα βρίσκονταν αντιμέτωποι
με σοβαρές κυρώσεις για τα εγκλήματά
τους.